

# Opponent's Report on Dissertation Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague  
Opletalova 26, 110 00 Praha 1, Czech Republic  
Phone: +420 222 112 330, Fax: +420 222 112 304

Author:	Lenka Šťastná
Advisor:	Prof. RNDr. Ing. František Turnovec, CSc.
Title of the Thesis:	Three Essays on Local Public Finance
Type of Defense:	<b>DEFENSE</b>
Date of Pre-Defense:	June 15, 2010
Opponent	<b>Doc. Ing. Jan Pavel, Ph.D.</b>

Address the following questions in your report, please:

- a) Can you recognize an original contribution of the author?
- b) Is the thesis based on relevant references?
- c) Is the thesis defensible at your home institution?
- d) Do the results of the thesis allow their publication in a respected economic journal?
- e) Are there any additional major comments on what should be improved?
- f) Were your comments raised at the pre-defense, addressed in the dissertation submitted to the regular defense? (The pre-defense report is enclosed below)
- g) What is your overall assessment of the thesis? (a) I recommend the thesis to be defended without major changes; (b) The thesis is not defensible.

(Note: The report should be at least 2 pages long.)

---

## Content of the Report:

### a) Can you recognize an original contribution of the author?

Ze tří předložených statí se mi jako nejpřínosnější jeví druhá, věnující se problematice fiskálních interakcí mezi obcemi ČR. Pokud je mi známo, v České republice dosud nebylo toto téma v této hloubce a s takovým zapojením kvantitativních metod zpracováno. Relativně značné množství textů bylo sice k tomuto zpracováno v rámci pracovní skupiny NISPA; ty však mají spíše charakter mezinárodních komparativních studií a více akcentují problematiku veřejné správy.

Velmi zajímavé by bylo srovnání výsledků této studie s výzkumy ze zemí, které mají obdobně silně roztržštěnou strukturu obcí (Francie, Slovensko) a naopak i se zeměmi s jiným přístupem akcentujícím obce střediskového charakteru (Velká Británie). Po doplnění této komparace by byla druhá studie velmi cenná a domnívám se, že i dobře publikovatelná v některém z časopisů věnujícím se místním veřejným financím či problematice fiskální decentralizace.

### b) Is the thesis based on relevant references?

Použitá literatura se jeví jako dostatečná. Větší prostor však mohl být v některých případech věnován její diskusi (viz dále).

### c) Is the thesis defensible at your home institution?

Domnívám se, že současná podoba předložené práce by byla obhajitelná na Vysoké škole ekonomické v Praze, Fakultě financí a účetnictví. V rámci oponentního řízení by však bylo pravděpodobně požadováno doplnění hospodářsko-politických doporučení.

**d) Do the results of the thesis allow their publication in a respected economic journal?**

Předložená práce je zaměřena na problematiku místních veřejných financí a obsahuje tři dílčí studie. První je zaměřena pouze teoreticky, zatímco zbylé dvě pracují s empirickými daty. Z hlediska originalnosti přínosu a potenciální publikovatelnosti se mi jeví jako zajímavější a perspektivnější studie empirické. V případě třetí studie ale doporučuji ještě rozpracovat kapitolu o současném stavu poznání. V současné podobě se jedná de facto pouze o výčet hlavních relevantních zdrojů, avšak bez větší snahy o jejich kritické zhodnocení a vyvození implikací pro následně provedenou analýzu.

**e) Are there any additional major comments on what should be improved?**

Jak již bylo zmíněno výše, doporučuji v případě třetí studie více rozpracovat kapitolu o současném stavu poznání.

Stále se však domnívám, že není zcela vyřešen problém datových zdrojů z ARIS (in-house produkce versus externí zadávání - viz posudek k male obhajobě). Výzkumy, které byly provedeny na naší katedře, ukazují, že tato „vykazovací“ disproporce činí až 30 % ročních výdajů do jednotlivých oblastí. Na druhou stranu se však domnívám, že provedené úpravy představují maximum možného. Nicméně doplnění diskuse o možných dopadech tohoto datového zkruslení na výsledky by byla vhodné. Velmi zajímavé bude provedení obdobné analýzy v budoucnosti na datech z nového systému účetnictví veřejného sektoru, kdy již obce budou muset odepisovat dlouhodobý majetek. Následně se tak ukáže, jestli výše uvedený „vykazovací“ problém skutečně přinesl významné zkruslení či nikoliv.

Dále se domnívám, že více prostoru mohlo být věnováno diskusi výsledků, tj. proč identifikované faktory (např. podíl vysokoškolsky vzdělané populace, kapitálové výdaje a dotace na obyvatele atd.) zvyšují míru neefektivnosti. Zejména v případě kapitálových výdajů se domnívám, že výsledek může souviset s problematikou vykazování.


**f) Were your comments raised at the pre-defense, addressed in the dissertation submitted to the regular defense? (The pre-defense report is enclosed below)**

Připomínky, které byly uvedeny v rámci oponentního posudku na „malou obhajobu“ byly z větší části zapracovány. Nebylo reagováno na podnět vztahující se k třetí studii, kde v závěrečné části i nadále postrádám diskusi případných hospodářsko-politických opatření. Jak jsem již avizoval, bylo by velmi zajímavé omezit analýzu jen na činnosti realizované v rámci přenesené působnosti. Výhodou by byla unifikace výstupů. Dále se také domnívám, že lepším ukazatelem o pravo-levém rozdělení vlád v jednotlivých obcích je stranická příslušnost starosty/primátora, než výsledky voleb do zastupitelstva.

**g) What is your overall assessment of the thesis? (a) I recommend the thesis to be defended without major changes; (b) The thesis is not defendable.**

Na základě výše uvedeného se domnívám, že předložená práce může být klasifikována stupněm (a), tedy:

**I recommend the thesis to be defended without major changes**

Date:	2.9.2011
Opponent's Signature:	
Opponent's Affiliation:	Doc. Ing. Jan Pavel, Ph.D.

	Vysoká škola ekonomická v Praze Katedra veřejných financí
--	--

# Opponent's Report on Dissertation Thesis

Author:	Lenka Šťastná
Advisor:	Prof. RNDr. Ing. František Turnovec, CSc.
Title of the Thesis:	Three Essays on Local Public Finance
Type of Defense:	<b>PRE-DEFENSE</b>
Opponent	<b>Doc. Ing. Jan Pavel, Ph.D.</b>

## Content of the Report:

### Posudek na disertační práci Lenky Šťastné „Three Essays on Local Public Finance“

Předložená práce je zaměřena na problematiku místních veřejných financí a obsahuje tři dílčí studie. První je zaměřena pouze teoreticky, zatímco zbylé dvě pracují s empirickými daty. Z hlediska originality přínosu a potenciální publikovatelnosti se mi jeví jako zajímavější a perspektivnější studie empirické.

Autorka ve svých studiích prokazuje schopnosti pracovat s relevantní odbornou literaturou a aplikovat kvantitativní metody. Z hlediska definování cílů a zvolených metod nemám připomínek. Hlavní problém předložené práce však spatřuji v použitých vstupech. V rámci obou empirických studií totiž autorka používá data ze systému ARIS. Z textu však není zcela zřejmé, do jaké míry je autorka očišťovala o tzv. finanční operace. Je totiž nutné si uvědomit, že systém ARIS je založen na evidenci příjmů a výdajů a nikoliv nákladů a výnosů. V rámci jednotlivých obcí se každý rok do výdajů započítávají např. i převody do rezervních a dalších fondů, jakož i splátky úroků apod., což nejsou výdaje na nějaké „klasické“ činnosti. Autorka v druhé studii pracuje s celkovými výdaji a není jasné, jestli byly před jejich použitím pro výpočty o tyto položky očištěny. Pokud ne, velmi negativně to ovlivní výsledky provedených analýz.

Obdobný problém s použitím hotovostních toků lze najít i u třetí studie. Autorka zde porovnává efektivnost jednotlivých obcí a jako vstupy používá běžné výdaje. Problémem však je, že dochází k nemožnosti porovnat obce, které si určité činnosti zajišťují „in house“ a ty, které používají kontrahování. V prvním případě se totiž v běžných výdajích projeví pouze náklady na mzdy a materiál, zatímco náklady na investiční statky nikoliv (pouze v kapitálových výdajích se objeví výdaje na nákup investičních statků). Naproti tomu u obcí používajících kontrahování se v běžných výdajích objeví hodnota celé faktury, kterou externí dodavatel obci vystaví. A v této části jsou samozřejmě zahrnuty i odpisy investičního majetku používaného externím dodavatelem. Z logiky věci tak budou běžné výdaje obcí s inhouse produkcí nižší než obcí s externím způsobem zajištění služeb. Výsledky tak budou velmi zkresleny. Domnívám se, že tento systémový problém nelze jednoduše vyřešit a že výsledky provedené analýzy jsou nevyhovující.

Vedle výše uvedeného velmi závažného problému mám k práci ještě následující připomínky/otázky:

- Str. 46: Původní koncept „hlasování nohama“ vychází z předpokladu, že místní vlády mohou ovlivňovat nejen výdajovou, ale i příjmovou stránku svých rozpočtů. V případě České republiky tomu tak není (pokud neuvažujeme možnosti kosmetických úprav u daně z nemovitostí a místních poplatků) a tak při jednoznačném rozpočtovém omezení a vysoké míře determinace činností je aplikace tohoto konceptu v České republice velmi limitována.

- Str. 50: Jak je přesně konstruována umělá proměnná „Left wing parties“? Jedná se o vítěze voleb nebo o složení „radniční“ koalice?
- Str. 60: Závěr, že pravicové strany více utrácí za průmysl a infrastrukturu, je zajímavý. Nemůže se však jednat o důsledek toho, že pravicové strany více vyhrávají ve větších městech, které si vyžadují větší investice do infrastruktury a také investují do průmyslových zón?
- Str. 71: Daňové příjmy obcí neprochází přes státní rozpočet. Nelze také souhlasit s tvrzením o vysoké závislosti obcí na státním rozpočtu. Míra samostatnosti vyjádřená poměrem vlastních příjmů na celkových příjmech se pohybuje kolem 70 %.
- Str. 74: Nebylo by vhodné použít jako proměnnou výstupu výdajů na bezpečnost počet spáchaných trestných činů a míru jejich objasněnosti?
- V závěru třetí studie postrádám diskusi případných hospodářsko politických opatření. Bylo by možné udělat analýzu jen na činnosti realizované v rámci přenesené působnosti? Výhodou by byla unifikace výstupů.

### **Závěr**

Předložená práce Lenky Šťastné ve své současné podobě přináší originální přínos pro současné bádání v oblasti místních veřejných financí. Autorka pracuje s dostatečným záběrem odborné literatury. Aby mohla být práce předložena k velké obhajobě (a aby dosáhla úrovně odpovídající požadavkům kladeným na disertační práce na kvalitních zahraničních univerzitách), je však nutné opravit nejen drobné nepřesnosti, ale zejména se vypořádat s námitkou ohledně použitých zdrojů ze systému ARIS. Pokud autorka použítá data již očistila o problémové položky, pak je nutné v textu vysvětlit jakým způsobem. V případě problému „in house“ versus externí produkce je nutné vymyslet a opět v textu specifikovat provedené úpravy. Pokud nebude toto provedeno, jsou výsledky třetí studie nevyhovující. Dále doporučuji rozpracovat závěry druhé a třetí studie a to ve smyslu hlubší diskuse získaných poznatků v kontextu obdobných studií zpracovaných v zahraničí a případných implikací pro hospodářskou politiku.

Domnívám se, že po vyřešení výše uvedených problémů je možné druhou a třetí studii nabídnout k otištění do zahraničních impaktovaných časopisů.

Na základě výše uvedeného konstatují, že předloženou disertační práci lze obhájit po dopracování nedostatků.

Date:	V Praze, 6.6. 2010
Opponent's Signature:	
Opponent's Affiliation:	Doc. Ing. Jan Pavel, Ph.D. Vysoká škola ekonomická v Praze Katedra veřejných financí

